

Rozsudky Soudního dvora

ve věcech C-163/24 | Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice
a Curtea de Apel București a C-293/24 | Ferreira da Silva e Brito a další

Tisková zpráva č. XXX/26

Lucemburk 8. září 2026

Odpovědnost za porušení unijního práva: Soudní dvůr upřesnil podmínky, za nichž může jednotlivec dosáhnout náhrady škody v důsledku soudního rozhodnutí, které je v rozporu s unijním právem

Potvrdil mimo jiné, že porušená norma musí přiznávat práva jednotlivcům a že zaviněné opomenutí vnitrostátního soudu položit Soudnímu dvoru otázku týkající se výkladu této normy může přispět ke vzniku odpovědnosti.

Ve dvou rozsudcích z dnešního dne Soudní dvůr rozvinul svou judikaturu v oblasti odpovědnosti členských států za porušení unijního práva, kterého se dopustil vnitrostátní soud rozhodující v posledním stupni, a upřesnil úlohu, kterou hraje porušení povinnosti předložit předběžnou otázku. V rumunské věci tedy Soudní dvůr uvedl, že taková odpovědnost může být založena pouze tehdy, je-li porušení povinnosti předložit předběžnou otázku doprovázeno porušením jiného pravidla unijního práva, jehož cílem je přiznat práva jednotlivcům. Tak tomu však v projednávané věci nebylo, jelikož dotčená pravidla týkající se přesné identifikace zemědělských ploch sledují cíl obecného veřejného zájmu, jímž je ochrana finančních zájmů Unie. V portugalské věci dotčená pravidla, která byla nesprávně použita v rozsudku nejvyššího soudu z roku 2009, takový cíl skutečně měla, neboť chrání zaměstnance v případě převodu podniku. Soudní dvůr uvedl, že je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda tento rozsudek představuje dostatečně závažné porušení unijního práva, které je jednou z podmínek pro vznik odpovědnosti členského státu za porušení unijního práva některým z jeho soudů rozhodujících v posledním stupni. Zdůraznil však některé skutečnosti, které pro toto posouzení považuje za rozhodující, a naznačil, že tato podmínka je ve věci v původním řízení skutečně splněna.

Ve věci C-163/24 požádal rumunský zemědělec v roce 2007 o zemědělskou podporu pro plochu 264,71 ha. Na základě kontroly dospěl příslušný rumunský orgán k závěru, že skutečně způsobilá plocha činí pouze 180,62 ha, a jeho žádost zamítl. Opravné prostředky podané proti tomuto rozhodnutí byly zamítnuty, přičemž Odvolací soud v Bukurešti v roce 2012 odmítl předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu nařízení o integrovaném administrativním a kontrolním systému pro zemědělské podpory¹. Zemědělec tedy podal žalobu na náhradu škody proti rumunskému státu z důvodu porušení unijního práva. V rámci odvolacího řízení se tentýž Odvolací soud v Bukurešti nakonec Soudního dvora dotázal zejména na to, zda původní odmítnutí předložit předběžnou otázku může vést ke vzniku odpovědnosti rumunského státu.

Ve věci C-293/24 zaměstnanci portugalské letecké společnosti Air Atlantis, kteří byli propuštěni v souvislosti se zrušením této společnosti v roce 1993, tvrdili, že společnost Transportes Aéreos Portugueses v rámci „převodu závodu“ ve smyslu směrnice o převodu podniků² převzala část jejich činností. Požádali proto, aby byli do poslední uvedené společnosti začleněni. V roce 2009 portugalský Nejvyšší soud odmítl předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se pojmu „převod závodu“ před tím, než potvrdil zamítnutí žaloby zaměstnanců portugalskými soudy nižších stupňů. Zaměstnanci tedy podali k občanskoprávním senátům v Lisabonu žalobu na náhradu škody proti portugalskému státu z důvodu porušení unijního práva, které lze přičíst Nejvyššímu

soudu. Tento soud prvního stupně předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, následně Soudní dvůr v roce 2015 rozhodl, že v projednávané věci skutečně došlo k převodu podniku a že Nejvyšší soud měl podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.³ Navzdory tomuto rozsudku portugalské soudy rozhodující ve věci samé žalobu zaměstnanců zamítly zejména z toho důvodu, že Soudní dvůr ve svém rozsudku vycházel z judikatury týkající se pojmu „převod závodu“, která následovala po rozsudku portugalského Nejvyššího soudu z roku 2009. I Nejvyšší soud, k němuž byl podán mimořádný opravný prostředek „Revision“, se nakonec obrátil na Soudní dvůr s cílem určit, zda postoj, který zaujal v roce 2009, představuje dostatečně závažné porušení unijního práva, které může vést ke vzniku odpovědnosti portugalského státu.

Pokud jde o podmínky pro vznik odpovědnosti členského státu za porušení unijního práva, Soudní dvůr připomněl, že údajně poškození jednotlivci mají nárok na náhradu škody, jsou-li splněny tři kumulativní podmínky: porušené pravidlo unijního práva musí mít za cíl přiznat jim práva, porušení tohoto pravidla musí být dostatečně závažné a musí existovat přímá příčinná souvislost mezi tímto porušením a vzniklou škodou. Tato zásada se uplatní i v případě, že porušení vyplývá z rozhodnutí soudu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva.

Ve věci C-163/24 tedy Soudní dvůr uvedl, že v případě, kdy se jedná o porušení povinnosti předložit předběžnou otázku, může být odpovědnost členského státu založena pouze tehdy, **je-li toto porušení doprovázeno rovněž porušením jiného pravidla unijního práva, jehož cílem je přiznat práva jednotlivcům. Porušení této povinnosti předložit předběžnou otázku totiž samo o sobě nemůže postačovat ke vzniku odpovědnosti členského státu.** V projednávané věci přitom dotčené ustanovení nařízení o integrovaném administrativním a kontrolním systému pro zemědělské podpory nepřiznává zemědělci, který požádal o zemědělskou podporu, žádná práva, jelikož cílem tohoto ustanovení je výlučně ochrana finančních zájmů Unie. Podmínky, za nichž dotčený rumunský zemědělec jednal, mu mimoto neumožňovaly dovolávat se ustanovení unijního práva obsaženého v jiném nařízení, které se vztahuje na případ omluvitelného omylu.

Ve věci C-293/24 konstatoval Soudní dvůr, že dotčená ustanovení směrnice o převodu podniků mají skutečně za cíl přiznat práva jednotlivcům, takže první podmínka pro vznik odpovědnosti portugalského státu v důsledku rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 2009 je splněna. Pokud jde o druhou podmínku, která se týká existence dostatečně závažného porušení unijního práva dotčným soudem, Soudní dvůr uvedl tři skutečnosti, které považuje za rozhodující. Zaprvé konstatoval, že řešení přijaté v jeho rozsudku z roku 2015 již vyplývalo z judikatury předcházející zamítavému rozhodnutí portugalského Nejvyššího soudu z roku 2009, přičemž toto rozhodnutí bylo zatíženo souhrnem pochybení při výkladu unijního práva. Zadruhé okolnost, že se portugalský Nejvyšší soud odchýlil od informací, které vyplývaly z judikatury předcházející tomuto rozhodnutí z roku 2009, aniž Soudnímu dvoru předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, a to navzdory povinnosti, která mu v tomto ohledu přísluší, představuje v projednávané věci rovněž dostatečně závažné porušení unijního práva. Zatřetí tento Nejvyšší soud nemohl nevědět, že soulad metodického přístupu, který v tomto rozhodnutí zaujal, s unijním právem byl konkrétně jádrem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, o níž v té době Soudní dvůr rozhodoval, což svědčí o neomluvitelnosti porušení uvedeného práva ze strany tohoto vnitrostátního soudu. S ohledem na tyto jednotlivé skutečnosti se tedy jeví, že **rozsudek z roku 2009 je stižen dostatečně závažným porušením unijního práva, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu,** stejně jako **existenci příčinné souvislosti mezi tímto porušením a škodou, jejíž náhrada je bývalými zaměstnanci společnosti Air Atlantis ve věci v původním řízení požadována.**

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru Evropské unie otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie.

Tribunál je příslušný k projednání žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, které se týkají výlučně 1) společného

systému daně z přidané hodnoty (DPH), 2) spotřebních daní, 3) celního kodexu, 4) sazebního zařazení zboží v kombinované nomenklatuře, 5) náhrady škody a pomoci cestujícím v případě odepření nástupu na palubu nebo zpoždění či zrušení dopravních služeb nebo 6) systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Soudní dvůr je příslušný k projednání všech ostatních žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce.

Ani Soudní dvůr, ani Tribunál nerozhodují ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora nebo Tribunálu. Toto rozhodnutí je stejně závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr. Popis skutkového stavu a právního rámce se vztahuje k rozhodné době a vychází ze spisů v daných věcech.

Úplná znění rozsudků ([C-163/24](#) a [C-293/24](#)), a případně jejich shrnutí jsou zveřejněna na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Traian Moga ☎ (+352) 4303 3732.

Obrazové záznamy z vyhlášení rozsudku jsou dostupné na [Curia Web TV](#), jakož i na [European Broadcasting Service](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Zůstaňte ve spojení!

¹ [Nařízení Komise \(ES\) č. 796/2004](#) ze dne 21. dubna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro podmíněnost, modulaci a integrovaný administrativní a kontrolní systém podle nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce.

² [Směrnice Rady 77/187/EHS](#) ze dne 14. února 1977 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů.

³ Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. září 2015 ve věci Ferreira da Silva e Brito a další, [C-160/14](#) (viz také tisková zpráva č. [96/15](#)).